

ezüstfibulájával és egy bronzveretével. A kevés keltező lelet alapján a temetőrészlet 3. századi. A 2. sz. temetkezésből kopott Galba (68–69.) denarius került elő.

Az *Árpád-kori* településrészletet 4 félig földbe mélyített ház, 2 szabadtéri kemence, 28 gödör, 5 árokrészlet képviseli, valamint a Ny–K-i tájolású 59. sz. sír, melyben a koponya mellett nyitott, végei felé keskenyedő ezüstkarika került elő. A kemencés házak megszokott *Árpád-kori* típusúak, ágasfás-szelemenés tetőszerkezetre utaló cölöplyukakkal. Két ház kemencéjének és az egyik szabadtéri kemencének az alja állatcsontokkal és edénytöredékekkel volt kirakva. A leletanyag (kerámia, állatcsontok) nem bőséges. A feltárás 54 telepobjektuma lelet nélküli.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

POLGÁR ZOLTÁN

4. Abony, Kis Mihály-tó-dűlő

(Pest megye) Sza

A 4. számú főút Abonyt elkerülő nyomvonalának kutatása során megelőző feltárást végeztünk a 41. sz. lelőhelyen.

A lelőhely a főút és az Abony–Újszász műút kereszteződésénél, nagyrészt attól Ny-ra terül el. Ny-i kiterjedésének vizsgálatára próbafeltárást végeztünk július 3–4-én a főút 85+075–85+650 km-szelvényében. A 2 m széles kutatóárokban 85+620 km-nél egy szabadtéri kemence került elő, a közelében húzott 2. szonda üresnek bizonyult. A próbafeltárás területe 1391 m².

A július 22-én megkezdett megelőző ásatás közben a 85+650–85+845 km főúti szakaszt és a lelőhely K-i részén levő útkorrekció 8171 m² területét próbafeltárás-ként vizsgáltuk át. A lelőhelyen a főút 85+845–86+000 km szelvényében és a baloldali földúton 8400 m² feltárását október 10-én fejeztük be.

A *késő szarmata* település 213 telepobjektumát (házak, gödrök, árokrészletek, kutak, füstölők) bontottuk ki, őskori objektum a területen nem került elő. A 83. km környékén és az útkorrekció területén főleg újkori, részben egyértelműen 20. századi objektumokat találtunk. A *késő szarmata* településen 5 házat tártunk fel, részben központi cölöplyukkal, részben szelemenés nyeregtetőre utaló, a hossz tengelyben levő cölöplyukakkal. Kiemelendő a 78. ház, melynek padlósíntjén vastag, többszöri megújításról tanúskodó rétegsort figyeltünk meg, a ház tetőzetét központi oszlop tartotta. Két, eltérő típusú kutat tártunk fel, az egyik szabályosan megásott függőleges oldalú kút, a másik egy jellegzetes, úgynevezett „csordakút” volt. Betöltődésüknek főleg felső rétegében bőséges leletanyagot találtunk, mélységük 3–4 m közötti. Több gödör kisebb agyagbányának bizonyult. A gödrök többsége a korszakra általánosan jellemző úgynevezett méhkas alakú gödör volt, több-kevesebb leletanyaggal, szórványosan patics- és salaktöredékekkel. Különösen nagy mennyiségű salak volt a 95. természetes betöltődésű gödör felső harmadában,

közelében tehát műhely lehetett. A település salakleletei között vastartalmúak és üvegolvasztásra(?) utalók is vannak. A 193. sz. nagyméretű gödörben felnőtt férfi fejjel lefelé begyömöszölt vázát bontottuk ki. Három nem megszokott kialakítású füstölőkomplexum közül a 135. kürtőjében függőleges, kb. 15 cm átmérőjű járatfurat vezetett a felszínről.

A leletanyagra az összességében gazdag, változatos és jellegzetes *késő szarmata* kerámia a jellemző. A finoman iszapolt, korongolt kerámia késői típusai (tálak, poharak, korsók, gömbtestű edények, tárolóedények) szürke-fekete és pirosas színben, gazdag méret- és formaváltozatban fordulnak elő, gyakran besimított díszítéssel. Nem ritkák a sötétpiros festésű csészék, tálak sem, néhány terra sigillata utánzat és terra sigillata töredék színesíti a kerámiát. Nagy számban kerültek elő a homokos-kavicsos soványítású korongolt edények (zömmel fazekak) töredékei. A kézzel formált, durva kerámia (többnyire fazekak) közül kiemelendő a bekarcolt vonalköteggel és beszurkált pontszakaszokkal díszített fazék és egy kézzel formált, csónak alakú mécses. Apró leletek közül üveg pohár-töredékek, bronz karperec-töredékek, tű, orsó gombok és orsókarikák, csontárok, csontkorcsolyák említhetők. Az egyik gödörből csiszolt kőbalta került elő.

A terepviszonyok ismeretében nagy valószínűséggel kijelenthetjük, hogy a *szarmata falu* a szélét ástuk meg, két oldalon elértük a település szélét. Több olyan objektumot találtunk, melyben tűzveszélyes munkát végeztek, éppen ezért telepítették a falu szélére ezeket a „műhelyeket”. A falu központi része a nyomvonal-tól északra érintetlen, mezőgazdasági terület, a jövőben bármikor kutatható lehet.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

MADARAS LÁSZLÓ – DINNYÉS ISTVÁN

5. Abony, Rékasi-úti-dűlő

(Pest megye) I, Ú

A 4. számú főút Abonyt elkerülő nyomvonalának kutatása során megelőző feltárást végeztünk a dűlő területére eső két lelőhelyen.

50. sz. lelőhely: A főút 87+920–88+050 km-szelvényében levő lelőhelyen (őskor, *szarmata?* és török kor) végzett humusz leszedés nyomán a szelvényt 88+000 km-nél ferdén keresztező, fekete humuszos árokfolt közel összefüggő részletei, jobb szél mellett 88+005 körül kis kerek gödörfolt látszott, lelet nem került elő. Augusztus 18–19-én és 28-án három, 2 m széles kutatóárokot húztunk a lelőhely vizsgálatára. Az árkokban 8 árokrészletet, 1 gödör-részletet és egy gödröt találtunk. Szakmai egyeztetés értelmében a kutatóárokban levő objektumrészletek feltárásával a lelőhely kutatása befejeződött, keltező lelet nem került elő. Az árokrészletek közül 1., 4., 9. egyazon árok három részlete, egy másik árok két részlete a 3. és 5. árokrészlet. Valamennyi árok-részlet változóan meredek oldalú, ívelt fenekű. Betöl-